

Nu in de winkel: De Linkse Kerk. Hoe ooit conservatieve gelovigen Nederland een duw naar links geven.

Posted on 14 mei 2022 by Syp Wynia

Ons boek **De Linkse Kerk** is vanaf deze week overal verkrijgbaar, onder meer [in de winkel](#) van Wynia's Week. Met prominente auteurs over de zwenkingen in gereformeerd Nederland die ook Nederland als geheel veranderen. Want gereformeerden zijn gewend voorop te gaan, ook als ze linksaf slaan. Ze maakten nooit meer dan een tiende van de bevolking uit, maar hebben onevenredig veel invloed.

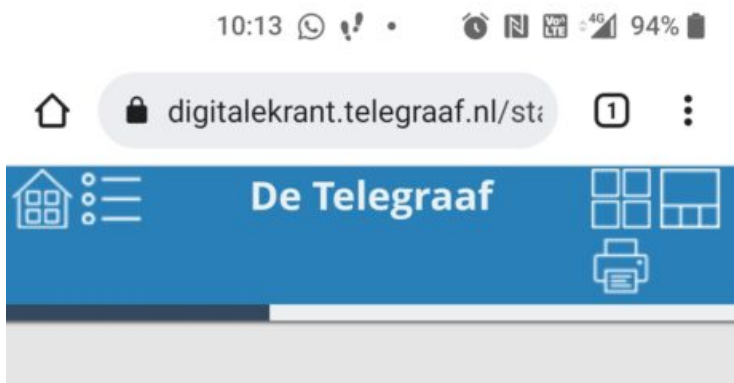
ROELOF BOUWMAN en SYP WYNIA spreken in [deze video van WWTv](#) - [plus podcast](#) - over 'De Linkse Kerk'. Roelof Bouwman is één van de twaalf auteurs van 'De Linkse Kerk' en nam drie hoofdstukken voor zijn rekening. Hoe gereformeerde communisten zich lieten misbruiken door Moskou. Dat protestanten overwegend behoudend zijn maar hun dominees overwegend links.

Bouwman verzorgde ook een overzicht van de gereformeerde *Hall of Fame*. Met

daarin tv-bekenden als Arie Boomsma, Arjen Lubach en Caroline Tensen en politici als Harm Beertema, Joost Eerdmans, Ernst Kuipers en Edith Schippers.

'De Linkse Kerk' verschijnt bij Uitgeverij Blauwburgwal, omvat 264 pagina's en kost **23,50**. Er zijn (binnen Nederland) **geen verzendkosten**. Bestellen kan [HIER](#).

In dagblad De Telegraaf verscheen inmiddels een interview (van Wierd Duk) met twee andere auteurs van De Linkse Kerk: Wim Berkelaar en Jan-Jaap van den Berg: 'Linkse protestanten speelden een belangrijke rol in het ontstaan van 'Nederland gidsland': 'Gereformeerd is nu woke'. Zie hieronder.

'Gereformeerd is nu woke'

Linkse protestanten speelden een belangrijke rol in het ontstaan van 'Nederland gidsland'. De religieusiteit verdween, maar het opgeheven vingertje bleef. Gereformeerden gingen denken dat zij de wereld kunnen verbeteren.

Wat weten jonge mensen nog van het verschil tussen gereformeerd en hervormd? minner Wim Berkelaar. "Niet." De schuld ligt in nu het christelijke Westen versus de orthodoxe islam", zegt Jan Jaap van den Berg.

Wie zitten in Berkelaar's woonkamer, met uitzicht over de campus van de Vrije Universiteit in Amsterdam, en praten over 'gereformeerd Nederland'. Dit is nauwelijks voor te stellen dat dit alles, een universiteit met nu'n duizendtal studenten, begon met het insamelen van geld onder de hiërarchie van de protestantse kerk. De kerk, verbonden aan het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme (HDC), heeft op de verdunde gereformeerden, die door hun politiek en journalistiek en journalistiek leiders, Abraham Kuyper, rond 1850 werden aangevoerd bij de oprichting van 'Nieuw protestantse christelijke universiteit'.

Wat dat gereformeerde Nederland allemaal wel niet voor elkaar wist te maken, is trouwens (hans van de ransou hoesde De linkse kerk: hoe christelijke Nederland steeds dieper afging raakt, was

Berkelaar (61) en Van den Berg (53), historicus en publicist, aan het vertellen. Wim Berkelaar: "Als je deze gereformeerden hebt in een groep van tien, hebben zij binnen de kortste keren de leiding. Het zijn harde werkers, doortastend en ze kennen nauwelijks twijfel."

Die gereformeerde Kuyperisten waren aanvankelijk behoudend, zegt Berkelaar. "Maar vanaf de jaren '60 gingen ze gaar te werk om de wereld te verbeteren. Dan wordt Jezus een soort antikerkelijke pacifist. Tegemoetkomend denken activisten gereformeerden mee op de werkdag." Jan Jaap van den Berg, die promoveerde op een proefschrift over de Anti-Republikeinse Partij (ARP). In de jaren '60 was het de ontwikkelingssamenwerking, daarna de atomisatie, nu zijn het de vluchtelingen-kinderen van Maria afkomstig met vele toelaten voor christelijke protestant Nederland. Hoe meer je je daardoor raakt, hoe meer je draagt. Terwijl ze zowel meer zouden kunnen doen aan sociaal-christelijke politiek. De huidige afhandelaars die op school werken algemeen, die nu door CI en CDA moeten worden opgepakt.

Abraham Kuyper, de gerefor-

meerde voorman, verzette zich tegen liberalen en socialisten. "Jok toen al met een enorme morele lading", zegt Berkelaar. "Maar hij ging nog uit van de billijkheid van de mens, van een gelovend wereld. Wat ik fascinerend vind, is dat linkse gereformeerden, maar aangetrokken door wereldse verdelingen als racisme en status, gingen geloven dat zij de wereld kunnen verbeteren. Dat ging uit van een sekere hoogmoed. Maar in het christendom zit natuurlijk ook de gedachte, bedje de verzoening der aarde."

Communisten

Vlak het christelijke schuldbesef niet uit, zegt Jan Jaap van den Berg, zelf van gereformeerde haren. "Gereformeerden onderwerpen zich graag aan een strenge moraliteit. Bovendien maken ze aanspraak op de waarheid." Wat dat laatste betreft zijn het niet communisten", commentaar Berkelaar.

De waarheid vinden veel linkse christenen tegenwoordig in de woke-beweging, die zich opwerpt als belangenbehoeften van allerlei minderheidsgroepen: van lgbtq tot mensen en mensen van kleur", stelt Wim Berkelaar vast. "Ze hebben het ene stijlvolle gedachtegoed ingevuld over het andere. Een krant als Trouw zit helemaal in die woke boek: de verovering der aarde zijn voor hen immigranten en muslims."

Van den Berg: "Ik mis bij een

christelijk instituut als Trouw een eigen visie op de islam, op de multiculturele samenleving, de positie van de vrouw, de identiteit van Nederland. Ik verwacht dat ze die problemen doorbreken en op basis van de eigen traditie antwoorden formuleren."

In de bundel *De linkse kerk* constateren de auteurs dat de gereformeerde achterban in de regel conservatiever is dan de kerkelijke, bestuurlijke en politieke leiding. Berkelaar: "Trouw had je iemand als Maarten Schat, de eerste strijder die in de ARP en later het CDA het behoudende verstand vertegenwoordigde. München in Parijs Ontgint ze te vinden. Ik zie conservatieve christelijke jongeren overstappen naar christelijke figuren als Ranslet en Wilders. Die radicale jongeren willen harde uitdrukken horen, lgbtq-beeld naar de islam. Zij vinden ook de SCP te breed."

"Je kunt ook behoudend zijn en links", oppert Van den Berg. "Er ligt een enorme kans voor een partij die cultureel-conservatieve en sociaal-economisch progressieve politiek combineert: grenzen aanpakken ten aanzien van Europese vrijhandel en jagers andere religies en culturen, kritisch op immigratie, zorgen voor goede arbeidsvoorwaarden en een gezonde woningmarkt. De CI had die positie kunnen openen."

Nadat de huidige stakers werd in de bundel een 'Gereformeerde Hall of Fame' opgenomen: een lijst bekende Nederlanders

van gereformeerde kerk, met naast bekende kerkelijken ook namen als die van Aart Labadie, Gerard Joling, Jack Wijkman, Klaus Witting en Jan Nagler. Volgens de volkstellingen heeft in de voorbije eeuw meer dan 9,7% van de Nederlanders behoord tot een gereformeerde kerkengemeenschap. In het begin van de 20e eeuw stond een bereik van 10 miljoen leden. Het ingevuld is het geslacht.

Inhoudelijk leverde de protestantse christelijke beweging - zelf-tucht, soberheid, eer - veel meer. Het was een kleine groep en behield een disproporcionaal invloed gehad op de ontwikkeling van de samenleving en op het bestuurlijke en politieke systeem. Dat is hun verdienste. Ik denk trouwens dat er voor protestantse christelijke sociale politiek, zoals het CDA vroeger was, nog altijd belangstelling bestaat, vooral buiten de Randstad."

Berkelaar gelooft niet in een wederopstanding van de christendemocratie. Ik zie het potentieel van iemand als Christen maar geloof niet in een partij die de Bijbel als richtsnoer heeft. De Bijbel is voor de meeste Nederlanders een gesloten boek. Maar de gedachte 'Nederland gidsland' blijft, zegt Berkelaar. "Dus, G.L. Trouw: Nederland niet en niet gidsland zijn, nu inzake het klimaat. Dat moreelistische christelijke voorbeeld niet."

'Vlak het christelijk schuldbesef niet uit'

schappelijk succes op. Jan Jaap van den Berg: "Gereformeerden worden maar een kleine groep en behield een disproporcionaal invloed gehad op de ontwikkeling van de samenleving en op het bestuurlijke en politieke systeem. Dat is hun verdienste. Ik denk trouwens dat er voor protestantse christelijke sociale politiek, zoals het CDA vroeger was, nog altijd belangstelling bestaat, vooral buiten de Randstad."

Berkelaar gelooft niet in een wederopstanding van de christendemocratie. Ik zie het potentieel van iemand als Christen maar geloof niet in een partij die de Bijbel als richtsnoer heeft. De Bijbel is voor de meeste Nederlanders een gesloten boek. Maar de gedachte 'Nederland gidsland' blijft, zegt Berkelaar. "Dus, G.L. Trouw: Nederland niet en niet gidsland zijn, nu inzake het klimaat. Dat moreelistische christelijke voorbeeld niet."

Wie toegang heeft tot de artikelen op de website van De Telegraaf kan dit interview ook [**HIER**](#) lezen.